

اثر تیمارهای دمائی مختلف بر جوانه زنی بذور شنبليله و مرزه

صدیقی دهکردی، فریده و شهره زیودار

اعضاء هیأت علمی گروه باغبانی دانشکده کشاورزی - دانشگاه شهید چمران اهواز

شنبليله با نام علمی *Trigonella foenum-greacum* گیاهی یکساله علفی از خانواده *Fabaceae* است. از برگها و بذور معطر آن علاوه بر اینکه بعنوان سبزی و گیاه علوفه ای استفاده می شود، به ویژه بعنوان گیاه دارویی دارای خواص متعددی بوده و بعنوان ضد نفخ، مسکن، محرک و کنترل کننده فعالیت قند و کلسترول خون شناخته شده است. مرزه با نام علمی *Satureja hortensis* گیاهی یکساله علفی از خانواده نعناع (*Lamiaceae*) است. از برگهای تازه و خشک مرزه بعنوان سبزی و ادویه استفاده می شود. علاوه بر آن بعنوان گیاه دارویی دارای خواص متعددی شامل باکتری کشی، ضد نفخ، ضد کرم (انگل) می باشد. به منظور بررسی اثر دماهای مختلف بر جوانه زنی بذور شنبليله و مرزه و خصوصیات طبیعی گیاهچه آن در شرایط آزمایشگاهی، آزمایشی در قالب طرح کاملاً تصادفی با هشت تیمار دمائی ۴۰ و ۳۵، ۳۰، ۲۵، ۲۰، ۱۵، ۱۰، ۵ درجه سانتیگراد انجام گردید. نتایج آزمایش بیانگر آنست که برای بذور شنبليله در سطح ۵ درصد بین تیمارهای دمائی ۲۵ و ۲۰، ۱۵ درجه سانتیگراد از لحاظ درصد جوانه زنی اختلاف معنی داری وجود ندارد، اما بیشترین درصد جوانه زنی در بذور شنبليله در دمای ۲۵ درجه سانتیگراد و برابر ۱۰۰ درصد و برای بذور مرزه در دمای ۲۰ درجه سانتیگراد و به میزان ۷۲ درصد مشاهده شده است. مقایسه تیمارهای دمائی مختلف نشان داده است در شنبليله کمترین میانگین روز (۲ روز) در تیمارهای دمائی ۲۵ درجه سانتیگراد و در مرزه ۳/۲۸ روز در تیمار دمائی ۳۰ درجه سانتیگراد رخ داده است. در دمای پائین ۱۰ درجه سانتیگراد میانگین روز در بذور شنبليله و مرزه به ترتیب به دو و سه برابر افزایش یافته است و این اختلاف در سطح ۵ درصد معنی دار می باشد. نتایج آزمایش بیانگر آن است که درصد بذور جوانه زده نرمال شنبليله در دمای ۲۵ درجه سانتیگراد و در مرزه در دمای ۲۰ درجه سانتیگراد بیشتر است سایر تیمارها بوده است، و در سایر دماها به ویژه دماهای بالا (۴۰ و ۳۵ درجه سانتیگراد) درصد گیاهچه‌های نرمال به میزان زیادی کاهش یافته است.